

Møte torsdag den 21. november 2013 kl. 10

President: Line Henriette Hjemdal

Dagsorden (nr. 15):

1. Redegjørelse om viktige EU- og EØS-saker av ministeren ved Statsministerens kontor for samordning av EØS-saker og forholdet til EU
2. Referat

Presidenten: Representantene Fredric Holen *Björdal*, Heikki Eidsvoll *Holmås*, Geir S. *Toskedal*, Svein Roald *Hansen* og Irene *Johansen*, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Representanten Torgeir Knag Fylkesnes vil framsette et representantforslag.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [10:00:48]: På vegner av representanten Audun Lysbakken og meg sjølv ønsker jeg å fremme forslag om innføring av to barnehageopptak i året.

Presidenten: Representantforslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:01:15]

Redegjørelse om viktige EU- og EØS-saker av ministeren ved Statsministerens kontor for samordning av EØS-saker og forholdet til EU

Statsråd Vidar Helgesen [10:01:47]: I snart 20 år har EØS-avtalen gitt Norge stort utbytte av å delta i det indre marked i Europa. På EØS-rådets møte i Brussel for to dager siden gjorde jeg meg fire observasjoner i samtalene med EU-siden:

1. Samarbeidet mellom Norge og EU er verdsatt.
2. EØS-avtalen er viktig for begge parter.
3. Avtalen har vært robust.
4. Det er vilje på begge sider til å utvikle samarbeidet videre.

Utvikling av samarbeidet er også en kontinuerlig nødvendighet. Det var klart fra begynnelsen at EØS ville være i stadig utvikling. Men ingen kunne være forberedt på hvor mye som ville forandre seg i forholdet mellom EØS/EFTA-landene og EU. Fordi EU har fått mange flere medlemsland, er EØS-hukommelsen svakere. Fordi EU samarbeider mer på tvers av sektorer, blir det ofte vanskeligere å fastlegge hva som er innenfor, og hva som er utenfor EØS. EU delegerer også nå mer myndighet til uavhengige byråer. Det er en utvikling som ikke var forutsett da EØS-avtalen ble etablert med en topilarstruktur. For Norge vil det ofte være meget viktig å delta i slike byråer eller tilsyn, men deltakelse kan reise prinsipielle spørsmål når det gjelder Grunnlovens rammer for overføring av kompetanse til internasjonale organer.

Vi har også sett at den økonomiske krisen har medført

at EU-samarbeidet har skutt fart, særlig på det økonomiske området. Euro-gruppen fremstår i økende grad som EUs tyngdepunkt, og politikkkutformingen forskyves mot arenaer der Norge har få eller ingen formelle påvirkningskanaler.

Disse utviklingstrekkene stiller større krav til oss som ikke-medlem. Norge er avhengig av å skape forståelse på EU-siden for behovet for fleksibilitet og tilpasninger til våre nasjonale behov. Det gjelder f.eks. i spørsmålet om norsk deltakelse i EUs finanstilsyn, fordi det er svært viktig for norske finansinstitusjoner og for deres kunder at Norge kan delta i samordningen av de europeiske finansmarkedene.

Også på andre tunge områder for Norge, f.eks. innenfor energi og telekommunikasjon, er det viktig å få gjennomslag for løsninger som er tilpasset norske behov. Når vi på viktige områder ber EU om forståelse for fleksible løsninger tilpasset tunge norske interesser, er det desto viktigere at vi ikke på andre måter skaper grobunn for tvil om vår vilje til å følge opp grunnleggende prinsipper og forpliktelser i EØS-avtalen.

Norges tilknytning til EU er demokratisk forankret i Stortinget. Denne forankringen er blitt sterkere gjennom skiftende stortingsflertall. Den forrige regjeringen skal ha hatt en fremgangsmåte som har gitt oss et solid kunnskapsgrunnlag gjennom Europautredningen og et bredt politisk grunnlag gjennom den påfølgende stortingsmeldingen. Stoltenberg-regjeringen førte en politikk som løpende styrket Norges integrasjon i Europa. Dermed bidro den til å fordype den nasjonale konsensus i europapolitikken.

Norge er del av en langsiktig, dyp integrasjonsprosess i Europa – sosialt, økonomisk og kulturelt. EU-samarbeidet er på samme tid et resultat av denne integrasjonsprosessen og en drivkraft for den. I perioder med vekst og optimisme i Europa har integrasjonen gjerne favnet flere. I perioder med krise i Europa har integrasjonen gjerne blitt dypere.

Ingen internasjonal aktør påvirker Norge mer enn EU. Norsk utenrikspolitikk begynner i Europa, men det gjør også mer og mer av norsk innenrikspolitikk. Derfor er vårt samarbeid med EU så viktig for norske interesser, og derfor er det så viktig at vi fremmer våre interesser tydelig, tidlig og aktivt.

Hva som er våre interesser og prioriteringer, vil det av og til være politisk uenighet om. Det er et naturlig resultat av at mange EØS- og EU-spørsmål dreier seg om innenrikspolitikk: Når regjeringen eksempelvis ønsker konkurranse i postmarkedet, er det naturlig at vi har et annet syn på EUs tredje postdirektiv enn våre forgjengere hadde.

Regjeringen ser EØS som en plattform for å fremme norske interesser. Vi skal ikke bare vente på hva som kommer fra EU, men ta EØS i bruk for å utforme bedre politiske løsninger for Norge på europeisk nivå. Det er et uttrykk for dette når samferdselsministeren vil ta initiativ overfor EU-kommisjonen for å avklare hva EU- og EØS/EFTA-landene kan gjøre for å unngå at kostnadskuttene i internasjonal luftfart fører til usunn konkurranse og bruk av uønskede ansettelsesvilkår i det indre markedet.

Vi ønsker også å bidra aktivt til politikkkutvikling i EU, som når kunnskapsministeren neste uke skal møte EUs ut-

danningsministre for å presentere regjeringens planer om åpne nettbaserte kurs som del av vår etterutdanningsstrategi for lærere.

Vår fremste nasjonale interesse i det europeiske samarbeidet ligger i energi og klima. Klimautfordringen er en av vår tids største utfordringer, og EU er vår nærmeste partner i innsatsen for å snu den farlige globale utviklingen.

Petroleumssektoren er Norges viktigste næring og en motor i norsk økonomi. Norge er også den største olje- og gassprodusenten i Europa. Norge er en del av EUs indre energimarked gjennom EØS-avtalen. Som verdens tredje største eksportør av gass og syvende største eksportør av olje står Norge i en særstilling i Europa. Vi leverer gass til EU tilsvarende omlag 20 pst. av EUs gassforbruk. Det gjør oss viktige for EU. Vår målsetting er å være en langsiktig og stabil bidragsyter til sikker energiforsyning i Europa.

EU står i fremste rekke som global pådriver i energi- og klimapolitikken. Regjeringen vil samarbeide tett med EU frem mot FNs klimatoppmøte i Paris i 2015 for å få til en så ambisiøs og forpliktende internasjonal klimaavtale som mulig.

EU arbeider nå med å nå sine ambisiøse 20-20-20-mål. Det har blitt satt inn sterke virkemidler i EU-landene, ikke minst i Tyskland, som med sin «Energiewende» har stimulert utbygging av fornybar energi i et hittil ukjent omfang. Europeisk næringsliv er i ferd med å tilpasse seg strengere krav til utslipp og energieffektivisering.

Når EU forhandler frem ny politikk på energi- og klimaområdet, skal de finne løsninger som passer for 28 ulike medlemsland. Det er derfor viktig for regjeringen at vi er tidlig ute og påvirker forslag i tråd med norske interesser. En god mulighet til å medvirke får vi gjennom EUs arbeid med et energi- og klimarammeverk frem mot 2030. Kommisjonen tar sikte på å legge frem en melding på nyåret. Norge kommer ikke til å være forpliktet av EUs politiske målsettinger, men vi vet at rammeverket og etterfølgende lovgivning kan få stor betydning for Norge. Da bør vi ikke vente til lovforslag kommer på bordet om kanskje et par år, vi bør forsøke å påvirke politikktutformingene nå.

La meg nevne ett eksempel: Regjeringen er enig med kommisjonen i at dagens lave CO₂-priser holder tilbake nødvendige investeringer i klimavennlig teknologi og har bidratt til økt bruk av kull i kraftproduksjonen i Europa. Dette skjer bl.a. på bekostning av gass. Det er en uheldig utvikling. Som EU-kommisjonen påpeker i sitt energivertikart for 2050, vil gass være en viktig komponent på veien mot et lavutslippssamfunn i Europa. I EØS-rådet ga jeg uttrykk for at det er viktig at EUs energipolitikk er klar, konsistent og forutsigbar for å sikre de fortløpende investeringene i gasssektoren som er nødvendige for fremtidens europeiske energisystem.

Regjeringen ønsker å bidra til utbygging av fornybar energi, både i Norge og i Europa for øvrig. Men når Europa bygger ut vind- og solenergi, trengs også sikker energitilgang når disse kildene gir lite. Både norsk gass og norsk vannkraft kan spille godt sammen med Europas fornybare energi i årene som kommer.

For Norge og ikke minst for Europas innbyggere er det

godt nytt at det er visse, begynnende tegn til bedring i europeisk økonomi. Eurosonen kan nå være på vei ut av sin lengste periode med fall i BNP. Flere år med innstramminger og økonomiske reformer har brakt offentlige finanser inn på et mer bærekraftig spor. Mange land har bedret sin konkurransevne, og utenriksøkonomien er styrket.

Samtidig ser vi at realøkonomien i Europa er svak og ujevn. Krisen er ikke over. Alt tyder på at gjenreisningen blir langvarig, langsam og skjør. I mange euroland er det fortsatt et problem med lav vekst, høy gjeld og alarmerende høy arbeidsledighet, ikke minst blant unge mennesker.

Siden våren 2010 har EU satt i verk en rekke tiltak for å motvirke krisen, med systemer for bedre samordning og overvåking av den økonomiske politikken og finanspolitikken. Det er politisk enighet i EU om ytterligere skritt, bl.a. etablering av en bankunion. Etter planen skal bankunionen bestå av et felles tilsyn, felles kriseløsningsmekanismer og felles innskuddsgarantiordning i tillegg til et felles regelverk for bankvirksomhet. Målet med bankunionen er å ha en mer sentralisert styring med finansiell stabilitet i euroområdet. EUs råd og parlament har også til behandling et forslag til et direktiv med krav til medlemslandenes regler for håndtering av banker i krise. Dette direktivet skal omfatte alle EU-land og antas å være EØS-relevant. Formålet med forslaget er å sikre at myndighetene griper inn med effektive tiltak i tide. Det er ventet at direktivet kan bli vedtatt av rådet og parlamentet innen utgangen av 2013.

For Norge har finansiell stabilitet og god økonomisk utvikling i EU stor betydning, og vi støtter derfor tiltak som kan bidra til dette. Etableringen av en bankunion for euroområdet vil ikke påvirke det felles regelverket i EØS direkte, men kan likevel få betydning for hvordan det indre markedet for finansielle tjenester fungerer. Regjeringen vil derfor følge utviklingen nøye. Forslaget om bankunion er ikke EØS-relevant. Det er derfor ikke aktuelt for EØS/EFTA-landene å slutte seg til dette.

Et enstemmig storting har flere ganger uttrykt sin støtte til arbeidet med å kunne videreføre den norske garantien for bankinnskudd. Trilogforhandlingene om dette direktivforslaget er nå gjenopptatt. Regjeringen vil følge utviklingen i disse forhandlingene nøye og aktivt arbeide for den norske innskuddsgarantien. Jeg er kjent med at det i forhandlingene drøftes å skille mellom innskudd på et tidligere tidspunkt og senere innskudd. Det er svært viktig for oss at alle innskudd blir behandlet likt. Videre argumenterer vi sterkt for et varig unntak, samtidig som vi må kommentere det vi nå vet blir drøftet om en overgangsperiode.

For å sikre forutsigbarhet og like konkurransevilkår for norsk næringsliv er det viktig at nytt regelverk for det indre marked innlemmes i EØS-avtalen på en effektiv måte. Et høyt antall rettsaker som har trådt i kraft i det indre marked, er ennå ikke blitt innlemmet i EØS-avtalen. Dette er klart uheldig, både for norsk næringsliv og for vårt forhold til EU. På EØS-rådets møte sa jeg til EU-siden at vi nå prioriterer høyt å få ned etterslepet av rettsaker på norsk side.

Regjeringen vil innføre fri konkurranse innenfor post- og pakketjenester. Vi ønsker å la Posten få økt handlingsrom for bedre å kunne tilpasse seg økt konkurranse og endrede brukerbehov. Vi ønsker å være del av et euro-

peisk marked for posttjenester der Posten kan delta fullt ut. Norge har vært med på å liberalisere postmarkedet innenfor EØS ved å gjennomføre både første og andre postdirektiv. EUs tredje postdirektiv fullfører liberaliseringen av postmarkedet ved at det også for formidling av brev under 50 gram åpnes for konkurranse. Vi har derfor besluttet å oppheve reservasjonen mot EUs tredje postdirektiv. Dette ble formidlet til EU i EØS-rådets møte 19. november. Vi skal fortsatt sørge for et godt og likeverdig posttilbud over hele landet, inkludert enhetsporto for enkeltendinger.

På EØS-rådets møte sa jeg også at regjeringen har besluttet at den såkalte pediatriforordningen kan innlemmes i EØS-avtalen. Pediatriforordningen krever at legemidler testes og godkjennes også til bruk for barn. Regjeringen mener at dette er positivt. Saken berører boteleggingskompetanse. EUs posisjon er at EFTAs overvåkingsorgan, ESA, gis myndighet til å botelegge foretak med hovedsete i et EØS/EFTA-land, både når det gjelder barnemedisin, og når det gjelder legemidler generelt. Hensikten er å speile EUs eget system og sikre et ensartet indre marked. ESAs myndighet vil være et tillegg til Statens legemiddelverk, som fortsatt vil kunne tilbakekalle tillatelser og gi tvangsmulkt og overtredelsesgebyr. Overføringen ligger innenfor Grunnlovens rammer og grunnprinsippene i EØS-avtalen. Stortingets samtykke vil bli innhentet etter Grunnloven § 26 annet ledd.

Omleggingen av tollregimet for ost og kjøtt som ble foretatt av den forrige regjeringen i forbindelse med årets budsjett, har virket negativt på vårt samarbeidsklima med EU. Reaksjonene har ikke minst vært sterke hos våre nærmeste naboland, som er viktige støttespillere for oss i andre sammenhenger.

De nåværende regjeringspartier var imot omleggingen da den ble foretatt. Det er vi fortsatt. Det er vår målsetting å endre det foreliggende tollregimet, noe jeg også meddelte under møtet i EØS-rådet. Vi er forpliktet av EØS-avtalen til ikke å sette i verk restriktive tiltak på import. Også hensynet til norske forbrukere og norsk matvareindustri tilsier at tollmurene reduseres. Importvernet er viktig for lønnsomheten i norsk landbruk, men det er regjeringens syn at vår landbruksproduksjon tåler konkurranse på kvalitet fra andre land. Regjeringen vil nå foreta en grundig gjennomgang av saken og på det grunnlag komme tilbake med forslag til konkrete tiltak.

Den frie bevegelse for mennesker er en grunnleggende forutsetning for det indre marked. I Norden har vi lang erfaring med fri bevegelse, og det har tjent og tjener oss meget vel. Norge, og ikke minst distriktene, har de siste årene nytt godt av arbeidsinnvandring. I mange europeiske land, inkludert Norge, finner det også sted diskusjoner om at velferdssystemer kan settes under press fra den frie bevegelsen av mennesker. Dette er en viktig debatt, hvor også EU-kommisjonen har satt i gang et arbeid. Regjeringen vil komme tilbake med en vurdering av hvordan trygdeeksport kan begrenses innenfor de internasjonale avtalene Norge er bundet av.

Arbeidslivsspørsmål er også en integrert og sentral del av EØS-avtalen. Et godt arbeidsliv for alle er et hovedmål

for regjeringen, og vi vil føre en aktiv politikk for å ivareta Norges interesser på dette området.

Rammebetingelsene for norsk næringsliv skal være gode i hele landet. Jeg vil i den sammenheng vise til prosessene i EU og EFTAs overvåkingsorgan, ESA, om nye retningslinjer for regionalstøtte. Retningslinjene regulerer ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift og virkeområdet for distriktsrettet investeringsstøtte og har stor betydning for rammebetingelsene for næringslivet i distriktene.

I en verden der Europas økonomiske stilling utfordres av andre regioner, må Europa styrke sin konkurransekraft. EUs forhandlinger med USA om en omfattende handels- og investeringsavtale åpner spennende perspektiver for det transatlantiske samarbeidet. Sentralt står diskusjonen om et nærmere samarbeid på regelverkssiden. På mange felt gjelder dette reglene for EUs indre marked. Gitt betydningen av EU og USA som handelspartnere for Norge, vil en avtale ha konsekvenser for norske interesser. Disse er vi i ferd med å kartlegge. Regjeringen vil benytte de konsultasjonsordningene som ligger i EØS-avtalen, for en nærmere dialog med EU om dette samt være i dialog med amerikanske myndigheter. Regjeringen er opptatt av at norske interesser blir ivaretatt, og at vår konkurransesituasjon sikres.

Forskning og innovasjon er blant regjeringens hovedprioriteringer – hjemme og i Europa. Samarbeidet med EU er viktig for regjeringens mål om å bygge kunnskapssamfunnet og sikre langsiktighet i forskningspolitikken.

Regjeringen tar, med forbehold om Stortingets godkjennelse, sikte på at Norge skal delta i EUs forsknings- og innovasjonsprogram Horisont 2020 som ledd i utviklingen av det europeiske forskningsområdet, ERA. Horisont 2020 må ses på bakgrunn av den økonomiske, politiske og sosiale situasjonen i Europa og i sammenheng med EUs vekst- og sysselsettingsstrategi, Europa 2020. Målsettingen er å skape en kunnskapsbasert, bærekraftig og inkluderende vekst. Selv om Norge er i en unik økonomisk situasjon, deler vi flere av de langsiktige utfordringene. Regjeringens prosjekt om å realisere kunnskapssamfunnet, inkludere sårbare grupper og sikre norsk konkurransekraft faller godt sammen med EUs prioriteringer.

Regjeringen ønsker å styrke internasjonalt samarbeid innenfor utdanningsfeltet. Norsk deltakelse i Erasmus+, EUs program for utdanning, opplæring, ungdom og idrett, åpner dører for mange grupper. Erasmus+ gir mulighet til både mobilitet og ulike samarbeidsprosjekt. Programmet gir også tilgang til verdifulle nettverk av europeiske samarbeidspartnere for norske institusjoner og aktører.

Det pågår en viktig diskusjon i Europa om menneskers livsgrunnlag og fremtidsmuligheter. Vi ser at krisen går ut over sårbare grupper som unge, minoriteter og dem som allerede hadde minst. Vi har sett eksempler på at demokratiske prinsipper og menneskerettigheter kommer under press. Det er viktig at Norge bidrar til at Europa fortsetter å være en global hjemstav for frihet, toleranse og respekt for menneskerettigheter.

EØS-midlene er ett norsk bidrag i denne sammenheng. Gjennom ulike programmer gir vi bidrag til sosial utvik-

ling og motvirker fattigdom i sårbare grupper. Vi er for tiden i ferd med å gjennomføre 147 programmer i 15 land. I enkelte land og programmer vektlegges inkludering av minoriteter og bedring av situasjonen for romer. Et annet viktig formål er å bidra til bedre balanse i den regionale utviklingen i mottakerlandene.

Riksrevisjonens forvaltningsrevisjon av EØS-midlene konkluderer med at midlene bidrar til å styrke kontakten og samarbeidet mellom Norge og mottakerlandene. Jeg er glad for at Riksrevisjonen konkluderer med at innsatsen har blitt mer konsentrert og målrettet. Vi vil bruke undersøkelsen i det løpende arbeidet med å videreutvikle forvaltningen av midlene.

Den nåværende femårsperioden for de to EØS-finansieringsordningene og tidsbestemte kvoter for eksport av fisk utløper 30. april 2014. Forhandlinger om nye finansielle bidrag og kvoter for eksport av fisk forventes innledet om kort tid. Regjeringens utgangspunkt er at Norge er villig til å yte fortsatte finansielle bidrag etter 30. april 2014. Vi ønsker å bidra til økonomisk og sosial utjevning i Europa. En tilsvarende positiv holdning fra EU når det gjelder markedsadgang for fisk, er viktig for en konstruktiv prosess fremover.

Innretningen på nye finansielle bidrag skal bidra til å sikre videreutviklingen av vårt bilaterale samarbeid med mottakerlandene. Vår innflytelse på innhold, forvaltning og kontroll skal ivaretas. Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget og redegjøre for vårt utgangspunkt i forhandlingene når disse er nærmere fastlagt.

I denne sammenheng ønsker jeg også å nevne våre forhandlinger med Kroatia, som ble medlem av EU 1. juli i år. Forhandlingene om Kroatias tiltrædelse til EØS-avtalen er nå sluttført. Regjeringen mener at det er oppnådd en balansert løsning når det gjelder vårt finansielle bidrag og kompensasjon for bortfall av handelen med fisk. Regjeringen vil gjennom en egen proposisjon forelegge saken for Stortinget.

Kroatias ferske EU-medlemskap er en milepæl for den politiske utviklingen på Balkan og for EUs engasjement i regionen. Alle landene på Vest-Balkan ønsker EU-medlemskap, og EU fortsetter å spille en avgjørende rolle i reformarbeidet i regionen. Det er imidlertid store forskjeller mellom landene når det gjelder hvor langt de har kommet i integrasjonsprosessen. Lengst fremme er Montenegro, som åpnet medlemskapsforhandlinger i juni 2012. Det er ventet at Serbia kan starte forhandlinger i desember 2013 eller januar 2014. Land som Makedonia, Albania og Kosovo har fortsatt en vei å gå, men det er bevegelse også her. Tyrkia har nettopp gjenopptatt sine forhandlinger. Norge har et tett samarbeid med landene i regionen og med EU for å støtte opp under nasjonale reformer, regionalt samarbeid og europeisk integrasjon.

Europa har i mange tiår hatt stor attraksjonskraft for mennesker fra resten av verden. De har ønsket å ta del i velstanden som finnes i Europa, men de har samtidig bidratt til å skape den. Mange har også ønsket å bosette seg i en del av verden der demokrati og rettsikkerhet er grunnleggende verdier.

Et Europa uten indre grenser krever samarbeid om ytre

grenser. En felles yttergrense krever et felles regelverk og en ensartet praksis. Som Schengen-medlem skal Norge bidra til at grensekontrollen gjennomføres etter et regelverk som er både effektivt og rettferdig. Det innebærer at de rettsikkerhetsprinsipper som holdes høyt i Europa, også må anvendes i behandlingen av dem som ønsker å reise inn i Europa.

Flere tragiske ulykker har den siste tiden funnet sted ved Lampedusa og andre steder i Middelhavet. De europeiske landene må i fellesskap ta i bruk de virkemidler som finnes for å unngå at slike tragedier skjer, og Norge skal delta i dette arbeidet. Her er en helhetlig tilnærming helt nødvendig.

Den store økonomiske forskjellen mellom Europa og naboregionene i sør gjør at migrasjonen neppe vil avta i årene fremover. Mange mennesker vil ha et berettiget behov for beskyttelse og vil søke asyl i Europa. De europeiske landene er bundet sammen i et tett fellesskap på dette området. Det er derfor nødvendig å finne løsninger som er basert på samarbeid og solidaritet. Europas sørgrense mot Middelhavet er gjennom Schengen også Norges sørgrense.

EU har nedsatt en Task Force for å presentere en helhetlig tiltaksplan til Det europeiske råd for å forhindre slike tragedier vi har sett i Middelhavet. Regjeringen støtter dette arbeidet, og i forrige uke fremsatte vi overfor EU konkrete norske bidrag som resulterte i at vi nå blir invitert til møtene i Task Force. Vi vil delta i operasjoner gjennom EUs grensekontrollbyrå, FRONTEX, og asylbyrå, EASO. Vi vil også intensivere samarbeidet med EU om arbeid for stabilitet, demokrati, menneskerettigheter og inkluderende økonomisk utvikling i Nord-Afrika og Sahel og vurderer deltakelse i EUs grenseovervåkningsmisjon i Libya. Gjennom EØS-finansieringsmidlene bidrar vi til styrking av asylforvaltningen i Hellas, og vi har tilbudt italienske myndigheter å stille til rådighet en person for å bistå med registrering av nyankomne asylsøkere.

Samtidig som EU har utfordringer i sitt sørlige naboland, legger ikke minst det nåværende formannskapet Litauen stor vekt på EUs østlige partnerskap. Norge støtter denne prosessen og håper at EUs forestående Vilnius-toppmøte vil bidra til å veve flere østlige naboland tettere inn i europeisk samarbeid.

Det europeiske råd vil i desember for første gang på fem år diskutere EUs felles forsvars- og sikkerhetspolitikk. Et sentralt tema vil være hvordan man kan styrke europeisk forsvarsindustri. Norge har et tett utenriks- og sikkerhetspolitisk samarbeid med EU og deler mange felles utenriks- og sikkerhetspolitiske interesser. Når det gjelder handel med og produksjon av forsvars- og sikkerhetsmaterieell, har dette i praksis vært unntatt fra EUs indre marked. EU forsøker nå å åpne EØS-området for større grad av konkurranse og likebehandling på dette feltet gjennom det såkalte forsvarsdirektivet. Dette direktivet vil tre i kraft i Norge fra 1. januar neste år. Et mer åpent forsvars- og sikkerhetsmarked både her hjemme og i Europa vil gi både muligheter og utfordringer for norske leverandører og tydeliggjør viktigheten av vår samarbeidsavtale med det europeiske forsvarsbyrået, EDA.

La meg også nevne EUs samordningsmekanisme for sivil krisehåndtering og beredskap, som er EUs hovedverktøy for sivil katastrofeinnsats og for annet samfunns-sikkerhets- og beredskapsarbeid. Norge har hatt store fordeler av å delta i samordningsmekanismen. Samarbeidet styrker Norges innsats for samfunnsikkerhet og beredskap, både nasjonalt og internasjonalt. Det er derfor viktig å videreføre samarbeidet med EU om beredskapsspørsmål de kommende år.

Jeg ønsker avslutningsvis å vende tilbake til EØS-avtalen og regjeringens ambisjon om å føre en aktiv europapolitikk. Når EU og EØS har fått så stor betydning for hverdagen til norske myndigheter, bedrifter, husholdninger og organisasjoner, bør EU og EØS også ha en tilsvarende stor plass i vår politiske hverdag. Regjeringen vil legge stor vekt på kontakt og dialog med Stortinget som en forutsetning for en aktiv europapolitikk. Dette er viktig også fordi Europaparlamentet har fått en styrket rolle, og fordi parlamentarisk samarbeid kan bidra til økt forståelse i EU for norske holdninger.

Selv om regjeringen har en statsråd for samordning av EØS-saker og forholdet til EU, endrer ikke det at den enkelte fagstatsråd har ansvaret for å følge med og identifisere saker som krever oppfølging på eget område. Fagstatsrådene har fullt gjennomføringsansvar for de enkelte EU- og EØS-saker og avtaler på eget fagområde.

Derfor vil hele regjeringen legge større politisk vekt på arbeidet med EØS-saker. Vi vil prioritere å delta på de politiske arenaer vår tilknytning til EU gir oss adgang til, bl.a. uformelle ministermøter i EU. I 2014 er det valgår i EU. Et nytt europaparlament skal velges. Et nytt kommisjonskollegium skal utnevnes, inkludert ny høyrepresentant for EUs utenriks- og sikkerhetspolitikk. Medlemslandene skal også utpeke en president for Det europeiske råd. Regjeringen vil søke tett samarbeid med medlemsstatene og EUs nye ledelse for å fremme norske interesser og finne gode løsninger på felles europeiske utfordringer.

En aktiv europapolitikk er også en åpen europapolitikk som inviterer til debatt og meningsutveksling. Regjeringen vil trekke berørte parter mer systematisk og tidligere inn i arbeidet med EØS- og EU-saker. Det sivile samfunn og de regionale og lokale myndigheter har eksempelvis betydelig kunnskap om hvordan EØS-regelverk fungerer i praksis. En nær dialog med berørte aktører nasjonalt styrker vår evne til å medvirke i Europa. For regjeringen er europapolitikk et nasjonalt lagarbeid.

Presidenten: Presidenten vil foreslå at redegjørelsen om viktige EU- og EØS-saker legges ut for behandling i et senere møte.

– Ingen innvendinger er kommet mot dette forslaget, og det anses vedtatt.

Sak nr. 2 [10:31:22]

Referat

1. (84) Endringer i rettsgebyrloven, kraftledningsregisterloven og tinglysingsloven (Prop. 5 L (2013–2014))
2. (85) Endringer i tinglysingsloven (Prop. 6 L (2013–2014))
Enst.: Nr. 1 og 2 sendes energi- og miljøkomiteen.
3. (86) Samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 75/2013 av 3. mai 2013 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning 995/2010 om omsetning av tømmer og treprodukter, samt tilhørende forordninger 363/2012 og 607/2012 (Prop. 4 S (2013–2014))
Enst.: Sendes næringskomiteen, som forelegger sitt utkast til innstilling for utenriks- og forsvarskomiteen til uttalelse før innstilling avgis.
4. (87) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Hans Olav Syversen, Line Henriette Hjemdal, Hans Fredrik Grøvan og Kjell Ingolf Ropstad om en handlingsplan mot antisemittisme (Dokument 8:8 S (2013–2014))
Enst.: Sendes kommunal- og forvaltningskomiteen, som forelegger sitt utkast til innstilling for kirke-, utdannings- og forskningskomiteen og justiskomiteen til uttalelse før innstilling avgis.
5. (88) Riksrevisjonens oppfølging av forvaltningsrevisjoner som er behandlet av Stortinget (Dokument 3:1 (2013–2014))
6. (89) Riksrevisjonens undersøkelse av effektivitet og resultatoppnåelse i Helsedirektoratet (Dokument 3:3 (2013–2014))
Enst.: Nr. 5 og 6 sendes kontroll- og konstitusjonskomiteen.

Presidenten: Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.